

Ogólne zasady wdrażania ZIT dla obszaru funkcjonalnego miast wojewódzkich w województwie kujawsko-pomorskim

Obszar realizacji „ZIT wojewódzkiego” zostanie wyznaczony uchwałą zarządu województwa, mając na względzie uzgodnienia z gminami zainteresowanymi współpracą z obszaru MOF OW. Podstawą jego wyznaczenia jest dokument MRR pn. „Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich”, który przekazany został samorządom województw w lutym 2013 r.

W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego występuje jeden zwarty obszar funkcjonalny, w skład którego wchodzi zarówno Bydgoszcz, jak i Toruń. W tym województwie zatem funkcjonować będzie zarówno jedna Strategia ZIT, jak i jeden Związek ZIT. UP, 7.06.2013

Warunki obligatoryjne: (wg UP z 7.06.2013)

A. Zawiązanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa (powołanie Związku ZIT).

Propozycja:

porozumienie jako forma organizacyjna dla Związku ZIT

(Porozumienie w sprawie wdrażania ZIT dla bydgosko-toruńskiego obszaru funkcjonalnego)

Podpisanie porozumienia – październik 2013

„W skład Związku ZIT mogą wejść samorzady gminne, powiaty, jak i samorząd wojewódzki.” UP, 7.06.2013

Sygnatariusze porozumienia : wskazani w Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich, MRR luty 2013 oraz powiat bydgoski, powiat toruński i Samorząd Województwa

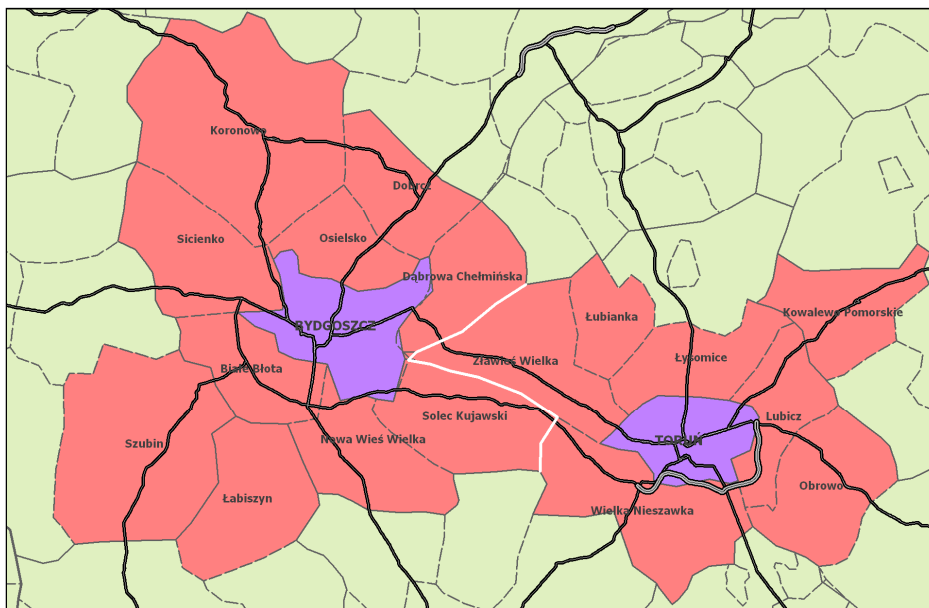
Gmina	liczba mieszkańców
Bydgoszcz	363 020
Białe Błota	18 081
Dąbrowa Chełmińska	7 792
Dobrcz	10 396
Koronowo	24 052
Łabiszyn	9 748
Nowa Wieś Wielka	9 363
Osielsko	11 633
Sicienko	9 613
Solec Kujawski	16 748
Szubin	23 998
razem	504 444

Gmina	liczba mieszkańców
Toruń	204 921
Kowalewo Pomorskie	11 579
Lubicz	18 656
Łubianka	6 385
Łysomice	9 223
Obrowo	13 197
Wielka Nieszawka	4 722
Zławieś Wielka	12 758
razem	281 441

Źródło: Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich, MRR luty 2013

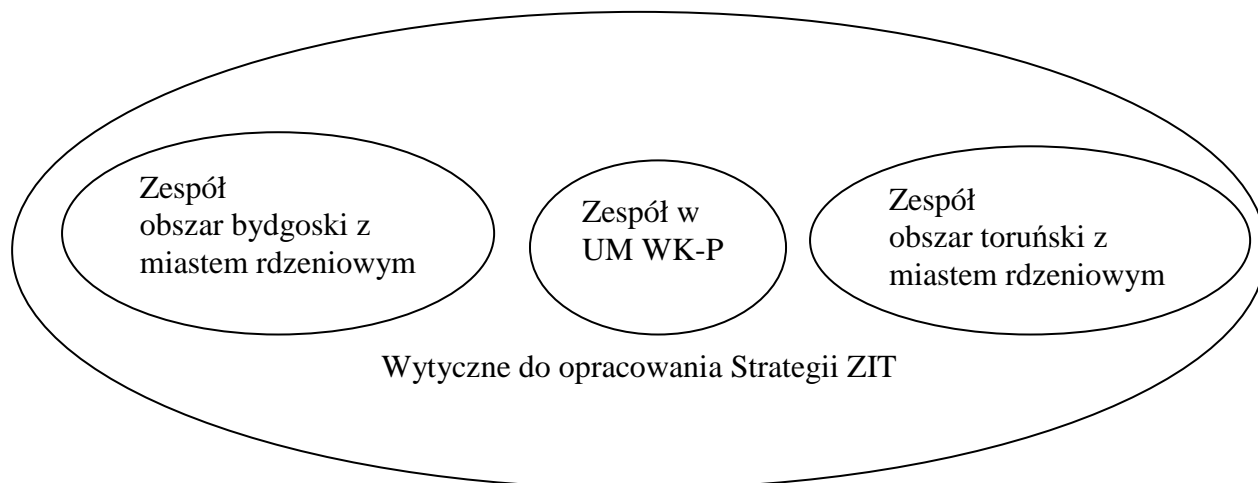
Uwaga:

Konieczne przeprowadzenie procedury przyjęcia uchwał w sprawie przystąpienia do Związku ZIT przez Rady Miast/ Gmin/ Powiatów w ramach porozumienia.

Źródło: Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich, MRR luty 2013

B. Przygotowanie Strategii ZIT

Tworzenie Strategii – zespoły w obszarach miejskich Bydgoszczy i Torunia oraz zespół w Urzędzie Marszałkowskim - **wrzesień – grudzień 2013**

Pod Strategią ZIT powinny podpisać się wszystkie podmioty wchodzące w skład Związku ZIT.

„Jednym z najważniejszych elementów Strategii ZIT będą **zasady wyboru projektów oraz lista przedsięwzięć do realizacji w formule ZIT**. Zasady wyboru projektów w wyniku uzgodnień Związku ZIT i IZ RPO posłużą do wypracowania kryteriów wyboru projektów dla działań realizowanych w formule ZIT, akceptowanych przez Komitet Monitorujący RPO.

Strategia ZIT powinna wskazywać obszary interwencji, w ramach których planowana jest realizacja projektów komplementarnych do przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w formule

ZIT, o sfinansowanie których Związek ZIT będzie się ubiegał z innych źródeł (poza formułą ZIT) np. z krajowego programu operacyjnego.” UP, 7.06.2013

Strategia ZIT w szczególności powinna:

- zawierać podstawę prawną Strategii ZIT,
- być spójna z krajowymi i unijnymi dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi,
- wskazywać obszar wsparcia Strategii ZIT,
- zawierać syntetyczną diagnozę obszaru wsparcia,
- wskazywać wymiar terytorialny wsparcia,
- wskazywać cele rozwojowe do realizacji w ramach ZIT,
- wskazywać priorytety,
- **określać zasady wyboru projektów oraz listę przedsięwzięć do realizacji w formule ZIT,* (lista rezerwowa)**
- określać listę strategicznych projektów o charakterze komplementarnym możliwych do realizacji w formule poza ZIT,
- pokazywać odniesienie do instrumentów finansowych,
- zawierać Strategiczną Ocenę Oddziaływania na Środowisko, gdy zachodzi taka konieczność,
- zawierać plan finansowy,
- opisywać system wdrażania,
- opisywać system monitorowania,
- zawierać sprawozdanie z przebiegu prac i zaangażowania partnerów z obszaru funkcjonalnego oraz opisywać sposób, w jaki będą oni włączeni w realizację Strategii ZIT.

*propozycja z UM WK-P

- projekty o znaczeniu ponad lokalnym,
- powiązanie z planami miast rdzeniowych,
- wzmocnienie funkcji metropolitalnych,
- komplementarność lokalna

Uwaga:

Konieczne szybkie powołanie 3 zespołów ds. opracowania Strategii ZIT

Rekomendowane przygotowanie listy sprawdzającej dla projektów tzn. zbiór kluczowych pytań

C. Posiadanie odpowiedniej zdolności instytucjonalnej.

Struktura organizacyjna:

Porozumienie zakłada wyłonienie Rady ZIT (prezydenci B i T oraz starostowie B i T) – decyzje podejmowane jednomyślnie, równoprawność każdego członka,

Koordynator – Marszałek Województwa poprzez dyrektora Departamentu Planowania Regionalnego

Struktura operacyjna:

Dwa biura w poszczególnych miastach

Jednostka koordynująca wdrażanie porozumienia – UMWK-P (Dep. Planowania Regionalnego)

Monitorowanie – wszyscy uczestnicy porozumienia

Funkcjonowanie związków ZIT miast wojewódzkich dofinansowane będzie ze środków krajowego programu operacyjnego Pomoc Techniczna (POPT).

Uwaga:

Określić standard do końca sierpnia 2013 tzn. etatyzację, profile zatrudnieniowe

D. Podpisanie porozumienia do realizacji ZIT w województwie pomiędzy Związkiem ZIT a Instytucją Zarządzającą RPO.

Styczeń 2014

E. Zawarcie stosownych zapisów w Regionalnym Programie Operacyjnym, spełniających wymogi Komisji Europejskiej oraz zgodnych z zapisami Umowy Partnerstwa.

Realizacja ZIT w ramach regionalnych programów operacyjnych odbywać się będzie poprzez wyodrębnienie dedykowanych działań/poddziałań lub też osobnych osi priorytetowych.

RPO powinny znaleźć się informacje dotyczące realizacji ZIT w regionie, w tym w szczególności:

- delimitacja geograficzna poszczególnych ZIT i wskazanie JST, objętych danym ZIT;
- indykatoryna wartość środków UE (EFRR oraz EFS), pochodzących z poszczególnych osi priorytetowych RPO lub działań/poddziałań, przeznaczonych na realizację każdego z ZIT;
- wskazanie zakresu zadań przekazywanych do poszczególnych Związków ZIT – **Związek ZIT odpowiada za wskazanie projektów do dofinansowania, brak szerszej delegacji zadań**

zasady podziału środków – per capita *

Ludność	ogółem	rdzeń	strefa
Bydgoszcz	504 444	363 020	141 424
Toruń	281 441	204 921	76 520
razem	785 885	567 941	217 944

Podział środków	€ 88 579 463,92	€ 63 745 662,53	€ 24 833 801,38
na miasta rdzeniowe i strefę	€ 49 420 536,08	€ 35 983 760,98	€ 13 436 775,10
zewnętrzną wg liczby osób	€ 138 000 000,00	€ 99 729 423,52	€ 38 270 576,48

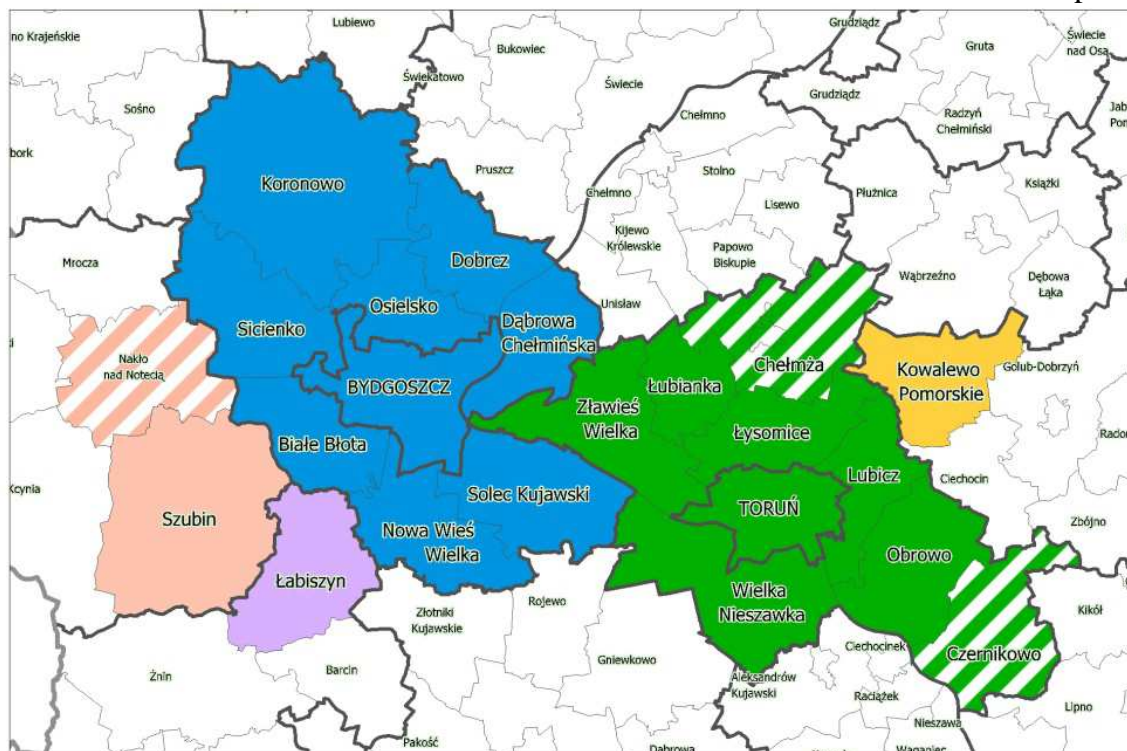
na osobę € 175,60

*dane ludnościowe na podstawie przyjętych w Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich, MRR luty 2013, kwota ogółem UP, 7.06.2013.

Poziom dofinansowania – 85% (z wyłączeniem sytuacji w których wystąpi pomoc publiczna)

Symulacja w przypadku powiększenia ZIT o Nakło, Chełmże¹ – nieznaczna zmian wartości per capita

¹ Zgodnie ze stanowiskiem Zarządu Województwa z lutego 2012

F. Posiadanie planu gospodarki niskoemisyjnej lub odpowiednich elementów dot. gospodarki niskoemisyjnej w Strategii ZIT, w przypadku, gdy Strategia ZIT przewiduje jako projekty komplementarne projekty z zakresu gospodarki niskoemisyjnej – CT 4.5 (realizowanej w ramach PO IŚ).

Do ustalenia

Warunek fakultatywny (pożądany):

G. Przygotowanie Strategii rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego (na podstawie KPZK 2030);

Do ustalenia

Harmonogram prac

	Zadanie	Termin	uwagi
C	Określenie ram instytucjonalnych	Sierpień 2013	
A	Powołanie Związku ZIT – podpisanie porozumienia	Październik 2013	
C	Osiągnięcie zdolności organizacyjnej	Grudzień 2013	
B F	Przygotowanie Strategii ZIT wraz z planem gospodarki niskoemisyjnej (jeśli potrzeba)	Wrzesień – grudzień 2013	
D E	Porozumienie ZIT - RPO	Styczeń 2014	

Załącznik 1 Zakres wsparcia w ZIT

Fragment z dokumentu: Zasady uwzględniania wymiaru miejskiego Polityki spójności UE, w tym realizacja ZIT z 4 stycznia 2013r.

Wsparcie w ramach ZIT z wykorzystaniem środków WRS w ramach RPO w zakresie celów tematycznych skoncentrowane będzie na niżej określonych kierunkach interwencji:

- **Rozwój zrównoważonego, sprawnego transportu łączącego miasto i jego obszar funkcjonalny** – realizacja przyjaznych środowisku i niskoemisyjnych strategii organizacji transportu publicznego wspólnych dla całego obszaru funkcjonalnego (realizacja projektów dot. np. wprowadzenia zintegrowanych kart miejskich, udogodnienia dla podróży multimodalnych i mobilności pracowników (m.in. budowa systemu „parkuj i jedź”, centra przesiadkowe, parkingi rowerowe), realizacja innowacyjnych transportowych systemów informacji i zarządzania ruchem, ograniczenie i uspokajanie ruchu samochodowego w centrach miast, budowa ścieżek rowerowych dla celów komunikacyjnych (dojazd do pracy), rozwój infrastruktury promującej transport ekologiczny) (cele tematyczne nr 4 i 7).
- **Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskiego obszaru funkcjonalnego** – realizacja wspólnego dla całego obszaru funkcjonalnego planu rewitalizacji. Działania rewitalizacyjne powinny być realizowane w sposób zintegrowany, uwzględniając aspekty infrastrukturalne, gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Realizowane projekty powinny łączyć działania związane z przebudową lub adaptacją budynków (rewitalizacja fizyczna), rekultywacją terenów przemysłowych i z działaniami związanymi z aktywizacją społeczno-zawodową osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem (np. rodzin osób pozostających długo bez pracy, rodzin wielodzietnych, osób niepełnosprawnych, środowisk dziecięcych i młodzieżowych, kobiet na rynku pracy). Zakres działań o charakterze miękkim i zastosowanych instrumentów powinien wynikać w sposób bezpośredni z realizacji planu rewitalizacji i prowadzić do rozwiązania problemów społecznych ściśle powiązanych z procesem rewitalizacji fizycznej (cele tematyczne nr 6, 8, 9, 10).
- **Poprawa stanu środowiska przyrodniczego na obszarze funkcjonalnym miasta** – działania m.in. w zakresie gospodarki odpadami (np. przedsięwzięcia związane z usuwaniem azbestu) oraz oczyszczania ścieków (w szczególności w zakresie podwyższonego usuwania biogenów), ochrona różnorodności biologicznej i istniejących zielonych miejsc publicznych na obszarach miejskich (np. tworzenie i konserwowanie istniejących zielonych „płuc miast”) (cel tematyczny nr 6).
- **Wspieranie efektywności energetycznej** – związane z działaniami na rzecz energooszczędności w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym (w tym termomodernizacja budynków, nowoczesne rozwiązania w dziedzinie energetyki, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), w odniesieniu do infrastruktury publicznej (np. energooszczędne oświetlenie uliczne) oraz wdrażanie pilotażowych projektów dotyczących inteligentnych systemów przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej (cel tematyczny nr 4).
- **Wzmacnianie rozwoju funkcji symbolicznych** budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miejskiego obszaru funkcjonalnego oraz poprawa dostępu i jakości usług publicznych w całym obszarze funkcjonalnym. Projekty powinny wykorzystywać wspólne cechy / potencjał obszaru funkcjonalnego (np. wspólne dziedzictwo kulturowe) i przyczyniać się do umocnienia jego charakteru oraz do dostosowania i rozszerzenia oferty usług w całej przestrzeni funkcjonalnej miasta, które przyczyniają się do usprawnienia jakości życia mieszkańców i przyjezdnych (np. promocja produktu turystycznego wspólnego dla całego obszaru funkcjonalnego, poprawa systemu informacji dla cudzoziemców, poprawa jakości sanitariatów publicznych, usprawnienia dla osób niepełnosprawnych, bezpłatny dostęp do

Internetu. Dostosowanie oferty usług powinno w szczególności dotyczyć poprawy dostępu do podstawowych usług na osiedlach mieszkaniowych zw. m.in. z edukacją, ogólnodostępną

przestrzenią publiczną (parkingi, przestrzeń handlowa, podstawowa zieleń miejska) czy bezpieczeństwem publicznym (cele tematyczne nr 2, 6, 8, 9).

Ostateczne ustalenia w zakresie doboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych do realizacji ZIT będą przesądzone na etapie negocjacji kontraktu terytorialnego oraz ustalania zawartości programów operacyjnych, tak, aby zapewnić w największym stopniu dostosowanie interwencji do potrzeb poszczególnych funkcjonalnych ośrodków miejskich i do wyborów strategicznych w zakresie kryteriów i zasad wsparcia tych ośrodków podejmowanych przez poszczególne instytucje zarządzające programami operacyjnymi uczestniczącymi w ZIT. Związki ZIT powinny zostać włączone w proces programowania RPO, w szczególności mieć wpływ na zapisy dotyczące priorytetów/działań realizowanych w ramach ZIT.

Załącznik 2

Projekt KP RPO w zakresie ZIT wojewódzkiego

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w Kujawsko-Pomorskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014-2020

W ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Komisja Europejska zaproponowała nowe instrumenty wspierające rozwój terytorialny. Jednym z tych instrumentów są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Głównym celem tego instrumentu jest wzmocnienie zintegrowanego podejścia terytorialnego, lepsze dostosowanie interwencji wspieranej środkami Wspólnych Ram Strategicznych do potrzeb i potencjałów określonych typów terytoriów. W procesie rozwoju regionu istotną rolę odgrywa polityka terytorialna, w ramach której szczególne miejsce zajmuje rozwój miast jako ośrodków wzrostu społeczno – gospodarczego. W związku z tym ważne staje się kreowanie i wdrażanie polityki miejskiej jako sposobu oddziaływania władz regionu na rozwój poszczególnych ośrodków miejskich z uwzględnieniem ich potencjałów, barier i wzajemnych zależności.

Kompleksowa polityka miejska polegać ma na zaangażowaniu miast wszystkich kategorii w rozwój społeczny i gospodarczy regionu, przy różnicowaniu działań w stosunku do poszczególnych obszarów adekwatnie do ich potencjału i oczekiwanej roli w rozwoju regionu. Zakłada się więc opracowanie szczegółowych założeń działań wobec każdego z poszczególnych obszarów, jako podstawę polityki działań wobec nich.

W województwie kujawsko-pomorskim politykę miejską zamierza się prowadzić z szerokim wykorzystaniem instrumentu ZIT – zakładającego ścisłą integrację planowania na poziomie miast i obszarów funkcjonalnych. Wyodrębniono w związku z tym trzy obszary wsparcia:

1. Miasta metropolitarne wraz z obszarem funkcyjnym (Metropolia Bydgosko-Toruńska).

Interwencja polegać będzie na wzmocnianiu powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych miast centralnych z ich otoczeniem. Zakłada się realizację projektów infrastrukturalnych, służących całej aglomeracji, tj. projekty inwestycyjne związane z infrastrukturą drogową czy kolejową oraz wsparcie rozwiązań systemowych i organizacyjnych (transport publiczny). Wewnątrz aglomeracji dostrzega się kształtujący się obszar metropolitalny, będący najmocniej powiązany funkcjonalnie z Bydgoszczą i Toruniem i w którym koncentrują się

procesy rozwojowe. Dostrzegalny jest jednak zbyt niski poziom rozwoju i generalny niedobór funkcji o charakterze ponadregionalnym tych miast. W związku z tym działania będą skierowane na stymulowanie istniejących już funkcji metropolitalnych oraz stworzenie warunków do powstawania nowych. Wsparcie realizowane będzie w ramach ZIT dla tego obszaru.

Najważniejszymi instrumentami umożliwiającymi finansowanie realizacji tak przedstawionej polityki miejskiej województwa będą krajowe oraz regionalny program operacyjny.

Realizacja ZIT dla miast metropolitalnych odbywać się będzie zarówno w ramach krajowych programów operacyjnych, jak i K-P RPO 2014-2020.

W przypadku miast regionalnych/subregionalnych brak w obecnej chwili rozstrzygnięć co do źródła finansowania inwestycji w ramach planowanych dla nich ZIT. Pod uwagę brana jest możliwość stworzenia dedykowanego tym miastom programu operacyjnego na poziomie krajowym (ewentualnie odrębnej osi priorytetowej w ramach danego krajowego programu operacyjnego). W takim przypadku ZIT dla miast regionalnych/subregionalnych realizowany byłby wyłącznie w ramach krajowych programów operacyjnych lub - podobnie jak w przypadków ZIT dla miast metropolitalnych – z krajowych programów operacyjnych oraz K-P RPO 2014-2020.

Wsparcie ZIT dla miast powiatowych przewiduje się zaś realizować wyłącznie w ramach K-P RPO 2014-2020.

Mając na względzie zastosowanie K-P RPO 2014-2020 jako podstawowego narzędzia realizacji polityki terytorialnej województwa zaproponowano w przyjętym w dniu 19 czerwca 2013 r. projekcie K-P RPO 2014-2020 stworzenie dedykowanej osi priorytetowej przeznaczonej na realizację polityki miejskiej w województwie.

Dedykowana oś priorytetowa 11. Polityka miejska została podzielona na trzy działania odpowiadające wskazanym powyżej obszarom wsparcia.

Proponowany obecnie układ osi priorytetowej przeznaczonej na realizację polityki miejskiej jest następujący:

Oś priorytetowa 11. Polityka miejska

Działanie 11.1. Silna Metropolia Bydgosko-Toruńska (MB-T)

Poddziałanie 11.1.1. Niskoemisyjny transport miejski

Poddziałanie 11.1.2. Wsparcie wdrożenia planów gospodarki niskoemisyjnej

Poddziałanie 11.1.3. Modernizacja energetyczna w sektorze mieszkaniowym

Poddziałanie 11.1.4. Ochrona, promocja i rozwój zasobów kulturowych i turystycznych

Poddziałanie 11.1.5. Poprawa stanu środowiska miejskiego

Poddziałanie 11.1.6. Rewitalizacja społeczno-gospodarcza

Proponowany przykładowy rzeczowy zakres wsparcia w poszczególnych działaniach jest zbliżony do siebie i przedstawia się następująco:

1. Niskoemisyjny transport miejski: zakup i modernizacja niskoemisyjnego taboru, budowa i przebudowa infrastruktury transportowej, centra przesiadkowe, ITS, bus pasy, ścieżki rowerowe.
2. Wsparcie wdrożenia planów gospodarki niskoemisyjnej: oświetlenie miejskie, budownictwo pasywne, promocja oszczędności energii.

3. Modernizacja energetyczna w sektorze mieszkaniowym: kompleksowa termomodernizacja budynków mieszkaniowych wraz z przebudową systemów grzewczych, instalacja OZE
4. Ochrona, promocja i rozwój zasobów kulturowych i turystycznych: infrastruktura i promocja kultury, renowacja obiektów zabytkowych.
5. Poprawa stanu środowiska miejskiego: rekultywacja terenów zdegradowanych, zielone tereny miejskie.
6. Rewitalizacja społeczno-gospodarcza: tereny inwestycyjne, rewitalizacja tkanki mieszkaniowej.

Zakres delegacji zadań przez IZ RPO na poziom lokalny zostanie ograniczony do przygotowania strategii działań ZIT i dokonania preselekcji wniosków.

Planuje się realizować wsparcie za pomocą dotacji bezzwrotnych oraz instrumentów zwrotnych – uzależnione to zostanie od typu beneficjenta oraz tematu wsparcia.

Przewiduje się, iż beneficjentami osi priorytetowej 11. będą mogli być w szczególności:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- administracja rządowa,
- organizacje pozarządowe,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Interwencja ZIT obejmie cele tematyczne 4, 6 i 9. W ramach RPO instrumenty ZIT finansowane będą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.